

Verhandelingen

Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel

Verschijnt driemaal per jaar - 14e jaargang nr 3 - december 2010

Inhoud

Het Mama Verhalen
Koor 2

Zuster Jeanne vecht
tegen mensenhandel
in India 2

Première
'Open ogen' 6

Demi Moore en
Ashton Kutcher
strijden tegen
mensenhandel 7

Nederland scoort
goed in opvang
slachtoffers
mensenhandel 8

Achtste rapportage
Nationaal
Rapporteur tegen
mensenhandel 9

Internet en
mensenhandel 10

Gruwelijk
gedwongen 11

Emma Thompson, Corinne Detmeijer, Helen Bamber, Jozias van Aartsen in Den Haag bij de opening van 'Journey' (foto: Ivonne van der Kar)

- **De Bezieling van Bets Verbakel** (p 3)
- **Emma Thompson ageert tegen mensenhandel** (p 4)
- **Kerstverhaal: VREEST NIET** (p 5)
- **SRTV 20 jaar in 2011** (p 7)
- **Sterke vrouwen samen sterk** (p 7)
- **Geschapen naar het beeld van GOD, behandeld als slaven** (p 8)
- **Bestrijding mensenhandel EU seminar** (p 9)
- **Migrantenkerken in Nederland informeren over mensenhandel** (p 10)
- **Zr Martia wint Vredesprijs Breda 2010** (p 11)
- **Column Coks van Eysden** (p 12)

Bezoek onze
website
www.srtv.info

De SRTV is een ANBI, een door de belasting goedgekeurde 'Algemeen Nut Beogende Instelling'. Dit betekent dat giften aan de SRTV van de belasting afgetrokken mogen worden.

Het Mama Verhalen Koor

Alle mensen hebben een mama. Het Mama Verhalen Koor is een uitzonderlijk koor. Vrouwen uit de Haagse schilderswijk met verschillende achtergronden ontmoeten elkaar, vertellen over hun levens en zingen samen. Het verbindt de vrouwen en brengt ze bij elkaar. De moeders of dochters vertellen hun eigen verhaal met als onderwerpen: waar kom jij vandaan, waarom ben je van daar naar hier gekomen, wat is je hoop en wat verwacht je van de toekomst, voor jezelf je familie en voor je kinderen, hoe vier je je feesten en hoe beleef je rituelen.

Het bijzondere van het Mama Verhalen Koor is dat alle deelnemende vrouwen hun eigen verhaal vertellen en opschrijven. Deze verhalen worden op muziek gezet en de liederen die hieruit ontstaan worden uitgevoerd, 'gezongen' door het Mama Verhalen Koor.

"In het koor zitten vrouwen die moeite hebben met leren, maar ook vrouwen die hoog zijn opgeleid. Het maakt niet uit, het leven leert ons allemaal een les. En we komen bij elkaar om onze wijsheden aan elkaar door te geven."

Het Mama Verhalen Koor zingt en vertelt zo haar eigen verhaal. Verleden, heden en toekomst worden in de voorstelling verweven tot iets nieuws. Zo ontstaat een sterke MAMA groep die vol overtuiging het muzikale verhaal brengt.

Het Mama Verhalen Koor komt wekelijks bij elkaar in de Lucaskerk in Den Haag. Het wordt muzikaal begeleid door Astrid Serieese en accordeoniste Marion de Laat.

www.kleurrijkemamas.nl

Catharina Halkes 90 jaar

Catharina Halkes, emeritus hoogleraar Feminisme en Christendom in Nijmegen, is dit jaar negentig jaar geworden. Dat is op 4 september gevierd met een symposium. Ze werd toegesproken door onder meer Ruth Epting en Elisabeth Schüssler Fiorenza. De laatste noemde het eren van de wegbereidster van de feministische theologie in Nederland 'een revolutionaire daad', want 'wat vrouwen gedaan hebben, wordt verder verteld'. Het Mama Verhalen Koor uit de Schilderswijk in Den Haag zong liederen gebaseerd op hun eigen levensverhalen. Voor de bijna 300 aanwezigen was de bijeenkomst een grote reünie.

www.vrouwensynode.nl

Zuster Jeanne vecht tegen mensenhandel in India

LEUVEN – De Belgische zuster Jeanne Devos, die dit jaar haar 75ste verjaardag viert, richtte 25 jaar geleden de National Domestic Worker's Movement op, een mensenrechtenbeweging die vecht tegen mensenhandel en misbruik van kinderen en vrouwen in huisarbeid. Naar aanleiding van deze dubbele verjaardag organiseerden de stad Leuven en de K.U. Leuven een viering voor zuster Jeanne Devos. Tijdens deze viering ontving de zuster het ereburgerschap van de stad Leuven. De viering vond plaats in de Universiteitshal met toespraken van burgemeester Louis Tobback,

minister-president Kris Peeters en zuster Jeanne Devos.

Museum M vormde het decor voor een receptie en een veiling ten voor-

dele van het Jeanne Devos Fonds. Tijdens deze veiling werden speciale kunstwerken geveild. De opbrengst zal gebruikt worden voor de bouw van het Zuster Jeanne Devos Huis in Mumbai. In dit huis zullen een twintigtal kinderen in crisis kunnen worden opgevangen. Vanuit het huis zal er bovendien gezorgd worden voor vorming voor lokale groepen. Het Fonds vormt ook het goede doel van de Leuvense Kerstmarkt van dit jaar.

Rorate, RKnieuws.net, mei 2010

Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op (Mt. 25,35 b, NBV)

“Toen we begonnen met enkele vluchtelingen in huis, zijn we gaan leren wat het betekent om vluchteling te zijn.”

Dit zegt zuster Bets Verbakel van de Zusters van Liefde van Schijndel. Zij woont in een deel van het gebouw, dat vroeger klooster was van dezelfde zusters. De zusters hebben het overgedragen aan ‘Stichting de Hoogstrater’. Vier zusters, een echtpaar en een man vormen samen ‘de Hoogstraatgemeenschap’. Het gebouw heet ‘Het Kloosterhof van Gestel’.

Het wordt gedeeld met zeven andere leefgemeenschappen en organisaties. Die hebben gemeenschappelijk dat ze betrokken zijn op mensen en de maatschappij vanuit een verlangen naar het behoud van de aarde en een menswaardig bestaan voor iedereen.

‘De Kring’, een groep van dertig mensen, ondersteunt ‘Vluchtelingen in de Knel’.

Vluchtelingen in de knel

Het klooster was nog bezit van de zusters van Schijndel toen de communauteit in 1983 voor het eerst vluchtelingen in huis opnam. In 1987 kregen vluchtelingen-in-de-procedure een tijdelijk thuis via het reguliere Vluchtelingenwerk (VVN). Vanaf dat jaar deed een advocaat een beroep op de kloostergemeenschap voor uitgeprocedeerden. Geleidelijk groeide dit werk uit tot de oprichting van ‘Vluchtelingen in de knel’. Er groeide een samenwerkingsverband met groepen uit de omgeving die zich met vluchtelingen bezig hielden. Dit leidde in 1996 tot de oprichting van een Stichting met dezelfde naam. Vanaf 1992 was er een professionele medewerker en vanaf 2003 een coördinator.

Een leerproces

Omgaan met vluchtelingen moest geleerd worden. Er groeide een aanvoelen van wat het betekent om vluchteling te zijn. Een vluchteling leeft in onzekerheid: hoe lang kan ik blijven; hoe gaat het met mijn naaste familieleden?

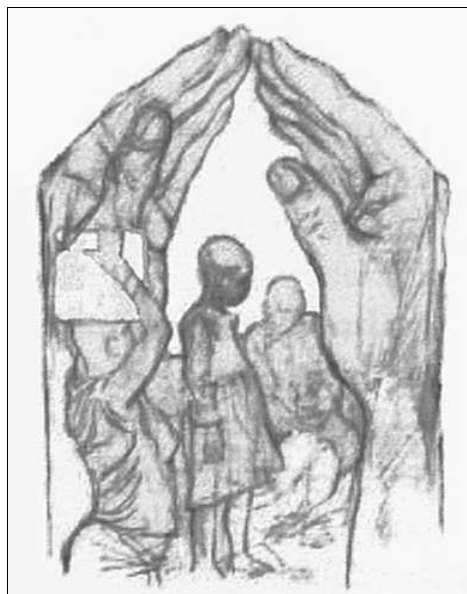
Leden van de gemeenschap proberen sociale begeleiding te geven. Ze zoeken naar zinvolle bezigheden voor mensen die niet mogen werken. “Wachten, niks mogen doen, is een ramp voor die mensen. Dat maakt hen passief. Ze moeten voelen: Ik mag er zijn”, zegt zuster Bets. “We proberen met hen mee te denken over mogelijkheden om hun leven weer aanvaardbaar te maken.” Ook de juridische kant wordt door ‘Vluchtelingen in de knel’ bekeken.

Terugkeer mogelijk? Of een verblijfsvergunning?

Voor en met iedere vluchteling wordt bekeken, welke mogelijkheden er nog voor hem of haar zijn. Of terugkeer mogelijk is. Soms kan terugkeer echt niet. ‘Veilig is niet altijd veilig’.

In 2007 kwamen de jaren van pardon. Toen kregen sommige asielzoekers, die al jaren in de opvang zaten, een verblijfsvergunning op grond van de pardonregeling. Vluchtelingen, waar zuster Bets en de andere medewerkers mee te maken krijgen, hebben dikwijls veel meegeemaakt. Ze zijn immers gevlucht vanwege vervolging of de

kans daarop in hun eigen land en soms zijn ze ernstig getraumatiseerd. Is dat het geval dan worden ze doorverwezen naar een psychiater.

*Uit de folder:
'Vluchtelingen
in de Knel'*

Zinvol leven

Op het ogenblik zijn er ongeveer 250 mensen in de aandacht van ‘Vluchtelingen in de knel’. Sommige vinden onderdak bij vrienden, kennissen of familie. Woningbouwcorporaties in Eindhoven stellen bewoonbare woningen die voor de sloop bestemd zijn voor deze mensen beschikbaar. In de Hoogstraatgemeenschap is plaats voor een alleenstaande en voor een gezinnetje. Het gezinnetje wordt aangespoord een zo gewoon mogelijk gezinsleven te leiden en als het kan zelf boodschappen te doen en te koken. Meestal is het gezin daar heel blij mee. De keuken is voor gemeenschappelijk gebruik, zodat er ook van elkaar geleerd kan worden: de vaste bewoners van de vluchtelingen en andersom. De alleenstaande deelt zoveel mogelijk het leven van de leden van de groep vaste bewoners.

Zo probeert deze gemeenschap zo goed mogelijk bij te dragen aan een zinvolle levensvulling voor mensen die eerder soms alle hoop verloren leken te hebben.

‘We gaan gewoon door, ondanks de onheilspellende toekomst met deze nieuwe regering’.

Zuster Bets Verbakel is tachtig jaar. Ze is onderwijzeres en maatschappelijk werkster geweest en al veel jaren ‘geniet’ ze van haar pensioen in dit prachtige werk.

En zo geeft ze op een nieuwe manier invulling aan de idealen van haar congregatie. Die kregen vanaf de start in 1836 vorm in onderwijs aan vooral arme kinderen en korte tijd na de stichting van de Zusters van Liefde van Schijndel ook in de zorg voor arme bejaarden en zieken.

Gijs Lieffering, medewerker SRTV

Noot van de redactie: in de afgelopen jaren heeft 'Vluchtelingen in de knel' ook slachtoffers van mensenhandel opgevangen.

Emma Thompson ageert tegen mensenhandel

DEN HAAG – *Gekerm, gehuil en geschreeuw dat door merg en been gaat. Een ritmisch pompend bed met een rood kanten slipje op intens vuile lakens. Een smerige kamer doordrenkt met de afstotende geur van onreinheid. Wie een idee wil krijgen van de gruwelijkheden waaraan slachtoffers van mensenhandel en seksuele uitbuiting dagelijks blootstaan, moet op het Plein in Den Haag de expositie Journey gaan zien.*

“Ik houd van film en inderdaad kan film een krachtige boodschap bevatten”, zegt de Britse actrice Emma Thompson. Een voorbeeld hiervan is de korte film ‘I am Elena’, waarin Thompson in de huid kruipt van haar Moldavische vriendin Elena, een voormalige seksslavin. “Maar een film kan je altijd achter je laten”, zegt ze. “Wat je hier ziet, hoort, voelt en ruikt kan je niet achter je laten.”

Actrice Emma Thompson vertelt bij de opening van ‘Journey’ in Den Haag het verhaal van een slachtoffer van mensenhandel. Haar publiek luistert ademloos en voelt de pijn en wanhoop die het meisje gevoeld moet hebben. (foto: Ivonne van de Kar)

Een aaneengesloten rij van zeven zeecontainers herbergt de expositie ‘Journey’. In zeven stappen wordt de bezoeker meegenomen van een prille fase van dromen en onschuld naar een nachtmerrie en degradatie van het lichaam tot een mechanisch seksobject. Van hoop gaat het in zeven stappen naar wanhoop, opsluiting, afpersing en totale uitzichtloosheid. De Moldavische Elena, die droomde van een baan als verpleegster, moet als illegale vreemdeling onder de naam ‘Maria’ accepteren dat dagelijks veertig vreemde mannen haar lichamelijke integriteit schenden.

Als zij tot slot onder de dreiging dat haar familie zal worden vermoord, de moed opbrengt om hulp te zoeken, wordt ze niet geloofd en ontmoet ze voornamelijk wantrouwen. Haar verklaringen en gedragingen worden door immigratiemedewerkers die getraind zijn in wantrouwen uitgelegd als ongeloofwaardig. “Dat verraad, nota bene op de plek waar je veilig zou moeten zijn, is het ergste van alles”, zegt Thompson.

De voorlaatste container bevat een kunstwerk dat de uitzichtloze toestand van slachtoffers van mensenhandel en seksuele uitbuiting verbeeldt. Het zit zó ingenieus in elkaar dat we de clou ervan niet verklappen.

“Zelfdoding is een hele begrijpelijke optie voor deze vrouwen die van binnen helemaal kapotgemaakt zijn”, zegt Thompson. Als voorzitter en ambassadeur van de Helen

Bamber Foundation strijdt Emma Thompson voor alle slachtoffers van mensenhandel, in het bijzonder voor de vrouwen onder hen die gedwongen worden tot prostitutie. Ze leerde de nu 85-jarige Helen Bamber, naamgever van de in 2005 opgerichte Britse stichting, een kwart eeuw geleden kennen. Uit die vriendschap ontstond haar passie voor slachtoffers van mensenhandel.

Thompsons ‘strijdmakker’ Michael Korzinski, medeoprichter van de Helen Bamber Foundation, vergezelt ons op een rondleiding door de expositieruimte, die eerder New York, Madrid, Wenen en Londen aandeed. Korzinski is er van overtuigd dat Journey effectiever kan zijn dan nog eens honderd pagina's aan VN-documenten over mensenhandel. Dichterbij de vernederende ervaring van slachtoffers kun je als buitenstaander niet komen, stelt hij.

Ik ga naar het buitenland, ik ga geld verdienen

Eén vrouw vertelt haar verhaal over mensenhandel.

Journey bestaat uit zeven zeecontainers die het verhaal van Elena vertellen, slachtoffer van mensenhandel. De containers symboliseren de zeven stadia die een slachtoffer van mensenhandel doorloopt; in dit geval een slachtoffer van seksuele slavernij. Journey brengt creativiteit en overlevingsdrang bij elkaar. Het laat zien en voelen hoe het is om uitgebuit te worden als slavin.

Mensenhandel is grenzeloze misdaad. Mensenhandel is moderne slavernij en komt in Nederland niet alleen voor in de seksindustrie (prostitutie). Ook in andere sectoren komt uitbuiting voor: in de horeca, schoonmaakbranche, land- en tuinbouw, massagesalons, huishoudelijk werk, drugscriminaliteit en bouw. Journey is er om mensen bewust te maken dat mensenhandel realiteit is en hen aan te zetten er iets tegen te doen.

Iedereen kan zijn steentje bijdragen om de mensonterende situatie van deze vrouwen te helpen beëindigen, onderstreept Thompson: “Als een vrouw die jouw taal niet spreekt frequent in je winkel komt voor een ongewoon grote hoeveelheid tissues, dan is dat een signaal.” Het is belangrijk om je ogen niet te sluiten voor dit vraagstuk, want het gebeurt ook bij Nederlanders vlak om de hoek, vult Korzinski aan. “Hoe meer mensen zich bewust zijn van dit probleem, hoe beter het aan de oppervlakte kan komen.” Thompson: “Conversatie is ons belangrijkste wapen.”

Helen Bamber werkte als 20-jarige met overlevenden van het concentratiekamp Bergen-Belsen. “Van hen leerde ik voor het eerst over de pijn van overleven”, vertelt Bamber tijdens een gesprek in de Haagse sociëteit De Witte. “Bij de holocaust denken we aan gaskamers en verbrandingsovens. Maar in mijn gesprekken met overlevenden leerde ik dat de holocaust ook het verhaal is van marteling, van totale macht versus totale hulpeloosheid. In Belsen heb ik geleerd dat de verhalen van de slachtoffers verteld moeten worden.”

Dat diep gewortelde besef is ook haar primaire drijfveer als het gaat om de slachtoffers van mensenhandel: ook hun verhaal moet verteld worden. Bamber: “Mensenhandel en de daaraan verbonden exploitatie vallen onder mijn definitie van marteling.”

John Wanders, Volkskrant 16 oktober 2010

Kerstverhaal

VREEST NIET

Ik zit daags vóór Kerstmis mijn kerstpreek voor te bereiden. 'Vreest niet' wordt het deze keer, woorden die de engel op kerstnacht tot de herders sprak. Ik word opgeschrikt door de telefoon. "U spreekt met het Rijnstate ziekenhuis, afdeling psychiatrie. Vannacht is hier een vrouw uit Congo binnengebracht. Zij heeft een miskraam gehad en is helemaal overstuur. We hebben haar naar de afdeling psychiatrie moeten brengen. We hebben vernomen dat u in Congo heeft gewerkt en Frans spreekt. Wellicht komt u uit de wartaal die zij spreekt. Wilt u haar komen opzoeken?"

Na een half uur sta ik op de afdeling psychiatrie. Daar vertelt de arts me enkele bijzonderheden over de vrouw. Musampa heet ze. Zij is twee dagen geleden op Schiphol aangekomen en meteen naar het opvangcentrum voor asielzoekers te Deelen gebracht. Zij was zwanger en moest in de nacht hals over kop met de ambulance naar de kraamafdeling gebracht worden. Het werd een miskraam. In het opvangcentrum wist men te vertellen dat zij door wel zes militairen verkracht is en om humanitaire redenen asiel in Nederland zoekt.

Ik word door enkele gangen geleid, deuren worden achter mij afgesloten. Ik sta bij haar kamer, klop op de deur en ga naar binnen. Ik zie een zwart hoofd boven een sneeuw-wit laken uit steken.

"Fous le camp! Fous le camp! – donder op! donder op! –", schreeuwt ze naar mij terwijl ze in tranen uitbarst. Ik probeer in het Frans me aan haar voor te stellen: "Je suis le père Fra ..."

"Va-t-en – smeer 'm –", snauwt ze me toe, "tu m'entends! – begrepen – Alle mannen zijn tirannen en verkrachters! Fous le camp!"

"Vrees niet! Ik zal je niet opvreten," reageer ik.

Ik schrik van mijn eigen woorden.

"Fous le camp!"

Ik ga naar toe.

"Zal ik je 's wat zeggen?" roep ik haar toe. "Je bent een wonderschoon kind van God! Hoor je dat? Je bent een wonderschoon kind van God! En nu kop houden!"

Ik sta te trillen op mijn benen en mijn hart bonkt tegen mijn borst. Een idioot voel ik me. Mag ik dit wel zeggen: vrees niet! ik zal je niet opvreten! kop houden? Is dit wel volgens de regels van de psychiatrie?... Ze doet haar ogen dicht en wordt kalm. Langzaam adem ik weer gewoon. Zachtjes loop ik achteruit naar de deur zonder iets te zeggen.

Daags daarna – het is Kerstmis – ga ik haar 's middags weer opzoeken. Ze is in diepe slaap. Een tijd lang zit ik naast haar zonder iets te zeggen.

Ze schrikt als ik de volgende dag binnenkom. Ik stel me aan haar voor. "En jij heet Musampa, een wonderschoon

kind van God." Voor het eerst kijkt ze me recht in de ogen. Meer zeggen we niet.

In de loop van de week ga ik haar een paar keer opzoeken. Met stukken en brokken krijg ik haar verhaal te horen. Ze was onderwijzeres in Kinsjasa in de zesde klas van de lagere school. Aan het einde van het schooljaar waren er vier kinderen van haar klas gezakt en konden dus niet doorgaan naar de middelbare school. Onder hen was het zontje van de commandant van het leger. Omdat zij weigerde de punten van zijn rapport te veranderen, stuurde de commandant zes soldaten op haar af om haar te straffen ... door haar beurtelings te verkrachten!

"Vrees niet!"

Iemand is zo idioot geweest om te tellen hoeveel keer de woorden 'vrees niet' in de Bijbel voorkomen. 365 keer! Net zoveel als de dagen van het jaar. Zo'n idioot was ik dan toch ook niet toen ik de woorden "Vrees niet, ik zal je niet opeten en kop houden!" daags voor kerstmis tot haar sprak!

Frans Kwik, medewerker SRTV

Het motto van de SRTV:

'Niet alleen de dromen die we delen zijn belangrijk maar ook het werk dat we samen doen.'

Een goede tip:

Gooi na lezing deze 'Verhandelingen' niet bij het oud papier, maar geef deze ter kennismaking door aan vrienden, bekenden of familie.

SRTV 20 jaar in 2011

In februari 2011 zal het 20 jaar geleden zijn dat zr. Michel Keesen het initiatief nam tot de oprichting van een werkgroep van religieuzen tegen vrouwenhandel.

In heel 2011 zullen de activiteiten van de SRTV in het teken staan van dit 20-jarig jubileum daarnaast zal er speciale aandacht zijn voor het themaland Indonesië. Verschillende activiteiten van de SRTV zullen dan een Indonesisch tintje krijgen.

- Het jubeljaar zal worden geopend met een feestelijke en informatieve middag in de Verkadefabriek in Den Bosch.
- Een mooie liturgische viering voor medewerkers, religieuzen, besturen en betrokken organisaties.

- Sisters for Sisters - Indonesië is de naam die wij geven aan een verzameling van verschillende projecten

waarin zusters actief zijn tegen vrouwenhandel op de verschillende eilanden van Indonesië. Zij ondersteunen en begeleiden slachtoffers van mensenhandel en helpen hen bij de terugkeer naar huis. De SRTV wil met haar activiteiten aandacht vragen voor het thema mensenhandel en tevens het project 'Sisters for Sisters - Indonesië' financieel ondersteunen.

- Er zullen uiteenlopende activiteiten plaatsvinden zoals een tentoonstelling van beelden gemaakt door een Indonesische kunstenares, een loterij met opbrengst voor 'Sisters for Sisters', een benefietmaaltijd, en vele andere interessante bijeenkomsten.
- Een van de activiteiten die op dit moment in volle ontwikkeling zijn is de productie van een Wayangpoppenspel over de gevaren van mensenhandel in Indonesië. Een professionele Wayangpoppenspeelster maakt de poppen en vertelt een speciaal voor haar geschreven verhaal in deze eeuwenoude Indonesische theatervorm. Van het optreden zal een dvd worden gemaakt in het Nederlands, Engels en Indonesisch.
- Het jaar zal worden afgesloten met een feestelijke bijeenkomst van iedereen die in het verleden of heden betrokken was bij de SRTV en haar werkzaamheden. Een gezellige reünie voor medewerkers, oud-medewerkers, donateurs, lezers van Verhandelingen en vele anderen.

In januari zal de SRTV een boekje met het jubileumjaarprogramma uitgeven. Het programma zal ook op de website te vinden zijn: www.srtv.info.

Première 'Open Ogen' 'Het waargebeurde verhaal'

Op 5 november ging in Rotterdam de film 'Open Ogen' in première. Het is een film over de ervaringen van Linda Futa - De Gogh.

Als ervaringsdeskundige geeft Linda al sinds 2005 voorlichting op scholen en instellingen in heel het land. Op 13 september was Linda aanwezig bij de medewerkersvergadering van de SRTV. Hier deelde ze haar hartverscheurende levensverhaal met ons. Nu zijn haar ervaringen verfilmd. In het vorige nummer van verhandeling en stond haar levensverhaal.

Open Ogen

Linda is de oprichtster van het bedrijf 'Open Ogen', dat voorlichting geeft aan medewerkers van jeugdzorg, het openbaar ministerie, de politie en verschillende gerechtshoven in Nederland. Met het geven van voorlich-

ting en het bevorderen van de deskundigheid van jeugdhulpverleners en orthopedagogen wil 'Open ogen' hulpverleners een blik gunnen achter de maskers van slachtoffers van loverboys. Zo wordt de kans op aangifte tegen loverboys groter.

Docu-drama

Het verhaal van Linda's leven vormt de basis van haar voorlichting. Telkens weer vertelde Linda over wat haar overkwam toen ze als jong meisje onder de invloed kwam te staan van een vriendje dat later een gewelddadige pooier bleek te zijn. Over Linda's eigen ervaringen met deze 'loverboy' werd een film gemaakt. Dit docu-drama, deels documentaire, deels nagespeelde scènes, verhaalt over Linda's ervaringen toen ze 27 jaar geleden slachtoffer werd van een zogenoemde loverboy. Geen mooie jongens, liefde of romantische liefdeservaringen, maar de harde werkelijkheid over een meisje dat gedwongen in de prostitutie terecht komt.

Voor meer informatie:
www.openogen.com

Sterke vrouwen samen sterk

Op 18 oktober jl. is de documentaire 'Sterke Vrouwen' van Eveline van Dijk uitgezonden. Zij volgt daarin een groep vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel die in actie durft te komen tegen deze misdaad. De indringende foto's van Kay Chernush lopen er als een rode draad doorheen.

Doel

'Samen Sterk' noemen de vrouwen hun groep die begeleid wordt door BlinN, een organisatie die slachtoffers van mensenhandel steunt. De vrouwen van Samen Sterk willen niet alleen voor zichzelf opkomen. Door naar buiten te treden met hun verhalen willen zij ook andere slachtoffers motiveren en ondersteunen om sterk te staan.

Lange weg

De documentaire laat duidelijk zien dat de vrouwen heel wat moeten overwinnen. Zo willen in de beginfase lang niet alle vrouwen herkenbaar gefilmd worden. Angst en schaamte zitten diep geworteld. Ook frustratie omtrent het optreden van politie en overheid werpt een hoge drempel op.

Tijdens een kringgesprek hierover laaien de emoties hoog op. Slachtoffers die de moed hebben hun verhaal bij de politie te vertellen, belanden soms in de gevangenis, omdat ze geen geldige verblijfspapieren hebben. Die gevangenis blijkt vaak een alles behalve veilige plek voor hen te zijn. Anderen worden vanwege het ontbreken van de juiste papieren het land uitgezet, want: "Sorry, zo werkt ons systeem". Maar ze kunnen niet terug naar hun eigen land. In hun stad of dorp worden ze verstoten en bovendien zijn de mensenhandelaren daar nog.

Zichtbaar

Een paar maanden later komt er weer een discussie op gang over zichtbaar in beeld komen. Enkele vrouwen vragen zich af hoe lang ze zich nog kunnen en mogen verstoppen. "Als wij niet naar buiten komen en laten zien waar het ons om gaat, dan zullen mensen die slachtoffer zijn van mensenhandel niet weten hoe ze moeten vechten en in actie komen." Deze discussie is mede de aanleiding dat de vrouwen van Samen Sterk weer een volgende grote stap zetten. Er klinkt applaus als de vrouwen zich durven te laten fotograferen: sterke vrouwen, Samen Sterk.

Naar buiten treden

En dan gaan ze verder met hun missie, als in een stroomversnelling.

Zo houdt Ariane, een van de vrouwen, tijdens de presentatie van Viva 400 een gloedvol betoog waarin ze benadrukt dat mensenhandel moderne slavernij is. Met klem geeft ze aan dat iedereen, burgers en politici, hiervan door-drongen moet zijn, anders blijft die misdaad ongezien en ongestraft,

Samen Sterk treedt ook op bij de opening van de expositie 'Bought & Sold: voices of ...' in Den Haag. Ook hier weer de oproep tot waakzaamheid, want ook in Nederland bestaat moderne slavernij.

Aan het slot van de documentaire speelt de groep een theaterstuk voor mensen van diverse hulpverlenende en betrokken instanties. De toeschouwers worden actief bij het spel betrokken. Het stuk, waarin vertrouwen opbouwen het centrale thema is, geeft een detentiesituatie weer. Verdriet, onbegrip, frustratie, angst ... alles passeert levensecht de revue.

Dezelfde boodschap

Op verschillende manieren treedt Samen Sterk naar buiten, maar de boodschap is dezelfde:

"Niemand moet overkomen wat mij is overkomen. Daarom doe ik dit. Ik schaam me niet en deins niet terug. Het litteken blijft, maar de wond is genezen."

Lucy Tillemans, medewerker SRTV

Demi Moore en Ashton Kutcher strijden tegen mensenhandel

Ashton Kutcher en Demi Moore hebben in november een bezoek gebracht aan het VN-kantoor in New York.

Ashton zei: "De waarheid is dat slavernij overal voorkomt, recht voor onze neus en we negeren het. Er zijn op dit moment wereldwijd meer slaven dan ooit in de geschiedenis. Het gebeurt overal, achter gesloten deuren of op het internet. Achter die gesloten deuren kun je iemand aan-

schaffen en je compleet anoniem voelen."

Het Hollywoodkoppel lanceerde daar een fonds voor slachtoffers van mensenhandel. Wereldwijd worden volgens de VN ongeveer 2,5 miljoen mensen uitgebuit na te zijn verhandeld.

ANP, 5 november 2010

Geschapen naar het beeld van GOD, behandeld als slaven.¹

Ter gelegenheid van de Algemene Ledenvergadering organiseerde UFER² van 18 tot 23 september 2010 in Brussel, een driedaags seminar over het thema *Immigratie en Mensenrechten*. Dit seminar was zowel een universele ervaring als een internationaal kort vormingsprogramma. De 30 deelnemers kwamen uit 15 verschillende landen van de 5 continenten. Het delen van de eigen ervaringen zorgde voor een meerwaarde aan de deelname.

Zondag gaf de gastspreker, mevrouw Ndioro Ndiaye, de vroegere Directeur Generaal van het IOM³ een presentatie over de migratiestromen in de hedendaagse wereld. Zij gaf aan dat migratie een wereldwijd gegeven is. Het is zowel voor Noord als Zuid een uitdaging hoe men om moet gaan met 'migratie'. Haar verhaal werd geïllustreerd door de persoonlijke verhalen van participanten uit de 5 werelddelen. De situatie is niet overal het zelfde, maar alle continenten hebben hier mee te maken.

Leven met elkaar

De maandag was gewijd aan een training over religieuze diversiteit. Door participanten met praktijksituaties te confronteren worden zij zich meer bewust van hun eigen rol in het rijkgeschakeerde en niet altijd eenduidige krachtenveld van het leven in onze multiculturele samenlevingen met de diverse religieuze uitingen.

Mensenrechten en cultuur

Dinsdag verzorgden mevrouw Berhane Raswork uit Ethiopie en de heer Cruz Melchor EYA Nchama uit Equatoriaal Guinea een workshop over de relatie tussen mensenrechten en het recht op cultuur. Zij hielden een warm pleidooi voor het steeds weer benoemen en benadrukken van het feit dat mensenrechten universeel zijn en dat cultuur regionaal of religieus gebonden is. Cultuur kan nooit een reden zijn om een mens, lees vrouw, te onderdrukken en slachtoffer te maken van geweld, handel of besnijdenis. 's-Middags luisterden we naar de persoonlijke ervaringen van enkele deelnemers:

- Het kastensysteem in India dat officieel is opgeheven maar dat in de praktijk gelijkwaardigheid in de Indiase maatschappij nog altijd zeer bemoeilijkt.
- Het verzoeningsproces in Libanon tussen Moslims en Christenen.
- De situatie in Haïti, een complex voorbeeld waar politieke, economische en klimatologische migratiestromen elkaar versterken en een groot deel van de bevolking 'gijzelen'.

Internationale UFER conferentie

Mensenhandel

Op woensdag heeft Ivonne van de Kar ons bekendgemaakt met het werk van de SRTV en laten zien dat achter de maskers van de geciviliseerde wereld vrouwen als koopwaar verhandeld worden en zo tot een leven als slaaf gedwongen worden.

De DVD over ELENA werd in diepe stilte bekeken. De participanten waren er door aangeraakt. Het voorlichtingsmateriaal van SRTV heeft opnieuw zijn weg gevonden over de 5 continenten.

Elly Koenig, medewerker SRTV

¹ Titel van de SRTV-lezing tijdens het UFER seminar over *Migratie en Mensenrechten*

² UFER: *International Movement for Fraternal Union among Races and Peoples*

³ IOM: *International Organisation of Migration*

UFER is beweging van organisaties en mensen die de geest van de universele verklaring van de rechten van de mens eerbiedigen en deze willen promoten. UFER is in 1951 opgericht door 17 leken-missionaris organisaties, waaronder de internationale Graalbeweging, als confessionele beweging met als doel haar visie bekend te maken binnen het systeem van de Verenigde Naties. UFER heeft sinds 1952 een consultatieve status bij de UNESCO en sinds 1953 bij de Economische en Sociale Council.

Zie voor meer informatie de website www.ufere-international.org

Nederland scoort goed in opvang slachtoffers mensenhandel

BRUSSEL (ANP) – Nederland geeft jaarlijks een 'aanzienlijk' aantal slachtoffers van mensenhandel een verblijfsvergunning. Nederland is daarmee samen met België, Italië, Frankrijk en Duitsland een positieve uitzondering binnen de EU. De meeste EU-landen geven slechts een beperkt aantal slachtoffers van mensenhandel een verblijfsvergunning.

Dat heeft de Europese Commissie maandag in Brussel bekendgemaakt. De commissie greep de EU-dag tegen mensenhandel aan voor de publicatie van een verslag over de toepassing van een Europese richtlijn over de afgifte van verblijfsvergunningen aan slachtoffers van mensenhandel. De commissie riep de EU-lidstaten op om de slachtoffers

beter te beschermen. "Wij kunnen niet accepteren dat er slechts een paar duizend slachtoffers bijstand krijgen, terwijl er naar schatting jaarlijks honderdduizenden slachtoffers zijn van mensenhandel binnen en naar de EU", aldus eurocommissaris Cecilia Malmström (Binnenlandse Zaken).

www.europa-nu.nl, 18 oktober 2010

Bestrijding mensenhandel EU seminar

Volgens de deelnemers aan een seminar over intensivering van de bestrijding van de mensenhandel, moet de EU het menshandelaren moeilijker maken en slachtoffers beter beschermen en bijstaan. Leden van het EP wisselden op 10 juni van gedachten met nationale en internationale deskundigen over een nieuw voorstel voor het opvoeren van de bestrijding van deze moderne vorm van slavernij.

De Europese Commissie schat dat meerdere honderdduizenden mensen per jaar het slachtoffer worden van mensenhandel naar of in de EU. In ongeveer 79% van de gevallen gaat het hierbij om vrouwen en meisjes.

“Het is 2010 en vrouwen worden nog altijd tot slaaf gemaakt – hoewel de slavernij lang geleden is afgeschaft”, aldus Anna Hedh in haar openingstoespraak. “Mensenhandel is een ernstige schending van de mensenrechten die wij in Europa juist elke dag proberen te verdedigen.” Een in februari aangenomen resolutie van het EP stelt dat de slachtoffers van mensenhandel, in het bijzonder vrouwen en kinderen, bescherming en ‘onvoorwaardelijke’ steun moeten krijgen.

Uitbreiding van het concept mensenhandel

De Commissie heeft op 29 maart 2010 een voorstel gepresenteerd voor betere preventie en bestrijding van de men-

senhandel, en voor betere bescherming van de slachtoffers. Mevrouw Hedh en Edit Bauer zetten zich in voor goedkeuring van dit voorstel door het Parlement “We hebben een grote verantwoordelijkheid. Het is belangrijk dat er een Europese aanpak komt”, aldus mevrouw Bauer.

Het voorstel bevat een breder concept van mensenhandel, dat ook vormen van uitbuiting, zoals gedwongen bedelen, omvat. Met name kinderen lopen hier gevaar, in combinatie met hun medeplichtige ouders. Seksuele uitbuiting, gedwongen werk, illegale handel in menselijke organen, illegale adopties en werk in huis zijn andere vormen van mensenhandel.

Criminaliteit met een laag risico

Mensenhandel is een uitermate winstgevendende vorm van georganiseerde criminaliteit – het is na verdovende middelen en wapens de grootste bron van illegale winsten – en bovendien één met een laag risico. “We hebben nog altijd niet een zodanig vijandig klimaat gecreëerd dat handelaars daadwerkelijk voor mensenhandel terugschrikken”, aldus Steve Harvey van Europol.

Een ander probleem zijn de open grenzen binnen Europa. “Vijf jaar geleden was het gemakkelijk op een kaart aan te wijzen waar menshandelaren mensen de grens overbrachten. Dat is nu niet langer het geval. ‘Schengen’ en de afschaffing van de grenzen hebben de deur opengezet voor mensenhandel”, aldus de heer Harvey.

Klanten straffen

Martina García Aranda, vertegenwoordiger van het Spaanse voorzitterschap, gaf aan dat de nieuwe regels sancties omvatten voor klanten die diensten kopen van personen van wie ze weten dat ze het slachtoffer zijn van mensenhandel.

Bij de vraag of het straffen van personen die seks kopen doeltreffend is, liepen de meningen uiteen. Mats Poulsen, een Zweedse politiemann die voor de eenheid bestrijding mensenhandel van de stad Gothenburg werkt, denkt dat het Zweedse model van criminalisering tot een daling van de vraag heeft geleid.

EU, 15 juni 2010

Achtste rapportage Nationaal Rapporteur Mensenhandel

Tijdens de internationale conferentie ‘Monitoring Mechanisms in the Fight against Human Trafficking’ is de achtste rapportage van de Nationale Rapporteur Mensenhandel aangeboden aan staatssecretaris Teeven van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Deze achtste rapportage markeert het tienjarig bestaan van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel als onafhankelijk monitoring mechanisme van de Nederlandse inspanningen en ter bestrijding van mensenhandel.

In deze tien jaar heeft de Nationaal Rapporteur in totaal zo’n 200 aanbevelingen gedaan

Aan de hand van deze aanbevelingen wordt de ontwikkeling van de aanpak van mensenhandel in Nederland over de afgelopen tien jaren geschetst. In deze rapportage geen nieuwe aanbe-

velingen. Wel komt aan de orde welke aspecten rond de aanpak van mensenhandel nog immer aanleiding tot zorg en waakzaamheid vormen. Dit wordt aangevuld met nieuwe ontwikkelingen die voor de bestrijding van mensenhandel wellicht een ander soort uitdaging met zich mee zullen brengen.

De achtste rapportage is als download beschikbaar op de site van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel www.bnrm.nl

Migrantenkerken in Nederland informeren over mensenhandel

Op zaterdag 9 oktober was de SRTV uitgenodigd door SKIN (Samen Kerk In Nederland) om evenals andere organisaties te komen vertellen over de werkzaamheden tegen mensenhandel.

Vertegenwoordigers van migrantenkerken en vertegenwoordigers van organisaties tegen mensenhandel werden hartelijk welkom geheten in de Schotse kerk in Rotterdam waar, na een heerlijke Surinaamse en Indonesische lunch, het informatieve gedeelte van de dag van start kon gaan.

SKIN Richtlijnen mensenhandel

De kerken worden de laatste tijd steeds vaker geconfronteerd met de kwestie van mensenhandel en mensensmokkel.

Veel slachtoffers worden in kerkgemeenschappen begeleid, waar hen onderdak, bescherming en in veel gevallen ook pastorale zorg geboden wordt. Veel migrantenkerken komen binnen hun gemeenten migranten tegen die slachtoffer zijn van mensenhandel en/of mensensmokkel.

SKIN zelf beet het spits af met een uitleg over de mensenhandelrichtlijnen die zij in januari van dit jaar presenteerden aan toenmalig minister van justitie Ernst Hirsch Ballin. Zij nam daarvoor destijds het initiatief om rond de tafel te gaan zitten met de verschillende organisaties die in Nederland actief zijn in de bestrijding van mensenhandel. Hierbij werden de werkzaamheden van elke organisatie duidelijk in kaart gebracht. Dit resulteerde in een brochure met richtlijnen voor migrantenkerken in het omgaan met slachtoffers van mensenhandel. In deze brochure introduceert SKIN een doorverwijzingsroute (een Flowchart) die schematisch aangeeft wat kerken en organisaties kunnen doen als ze met mensenhandel in aanraking komen.

SKIN is de landelijke vereniging van christelijke migrantenkerken en -geloofsgemeenschappen in Nederland waar op dit moment 66 migrantenkerken en -geloofsgemeenschappen bij zijn aangesloten.

Ivonne vertelt in Rotterdam over het werk van de SRTV

Daarna was het de beurt van de organisaties tegen mensenhandel. De SRTV, Comensha¹, BlinN², IOM³ en LOS⁴ gaven uitleg over hun werkzaamheden. De vertegenwoordigers spraken vervolgens over het werk van hun organisaties. Tot slot hield pastor Tom Marfo, geestelijk adviseur van SKIN, een vlammend betoog over de noodzaak van kerken om in actie te komen tegen de vernederende handel in mensen.

Ivonne van de Kar, coördinator SRTV

Verwijzingen:

¹ Comensha – Coördinatiecentrum mensenhandel

² BlinN – Bonded Labour in Nederland

³ IOM – Internationale organisatie voor Migratie

⁴ LOS – Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt

Internet en mensenhandel

Internet neemt een steeds belangrijker positie in bij het ronselen, afpersen en uitbuiten van slachtoffers van mensenhandel. Maar internet biedt ook kansen om jongeren voor te lichten en slachtoffers te signaleren.

Deze conclusie staat in de achtste rapportage van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM), die 15

oktober is aangeboden aan de minister van Veiligheid en Justitie. De NRM rapporteert over de aard en omvang van mensenhandel in Nederland en doet aanbevelingen voor verbetering van de aanpak van mensenhandel.

Volgens de NRM gebruiken daders internet om slachtoffers te ronselen en als middel om hen onder dwang te zetten, met compromitterende foto's of filmpjes. Beelden op internet van seksuele handelingen met slachtoffers vormen een nieuwe dimensie van het slachtofferschap. De levens van jonge potentiële slachtoffers spelen zich voor een belangrijk deel af in de internetomgeving, maar die van hun beschermers nog niet altijd. Er zal dus een inhaalslag moe-

ten worden gemaakt, stelt de Nationaal Rapporteur Mensenhandel.

Dit jaar bestaat de functie Nationaal Rapporteur Mensenhandel tien jaar. Om die reden blijkt de rapportage ook terug op het afgelopen decennium. De Nationaal rapporteur is positief over het bereikte resultaat. Tegelijk constateert zij dat mensenhandel in Nederland zeker niet is uitgebannen. Er zijn in de praktijk nog capaciteitsproblemen in de opvang van slachtoffers en in de opsporing en vervolging van mensenhandelaren. Dit leidt ertoe dat slachtoffers van mensenhandel zich terughoudend opstellen wanneer het gaat om het doen van aangifte.

Wereldjournalisten, 19 oktober 2010

Zr Martia wint Vredesprijs Breda 2010

Op donderdag 23 september werd SRTV medewerkster Zr. Martia van de Burgt verrast met de Vredesprijs van de stad Breda. Totaal overdonderd kreeg ze na lovende woorden van juryvoorzitter mw. Mattie Boidin een mooi beeldje overhandigd van wethouder Bob Bergkamp.

De uitreiking van de vredesprijs werd net als voorgaande jaren georganiseerd door het Centrum voor Internationale Samenwerking en de stad Breda. In de volle Nassauzaal van de KMA waren alle genomineerden en hun familie en vrienden aanwezig. Kandidaten voor de prijs zijn inwoners van Breda die zich lange tijd belangeloos inzetten voor vrede en mensenrechten. Het is ook de aftrap voor de Vredesweek, die gepaard gaat met veel activiteiten. De drie genomineerden waren onder valse voorwendsels naar de bijeenkomst gelokt.

Er klonk welgemeend applaus toen de vieve 86-jarige zuster de winnaar bleek. De juryvoorzitter vertelde de zaal over het rijke leven van zuster Martia en vatte samen: "U heeft de lijfspreuk van uw congregatie 'Alles voor allen' ten volle waargemaakt, in de missie en daarna." "U maakt de wereld een beetje beter", vond wethouder Bergkamp. Hij overhandigde haar een sculptuur van een Zimbabwaanse kunstenaar. Het beeldje 'Mother' genaamd stelt een Afrikaanse moeder voor die rust en vrede symboliseert. "Het beeldje is gericht op het thema van de Vredesprijs dit jaar, namelijk 'kom buurten voor vrede'", vertelt Bergkamp.

Zr. Martia deed haar gelofte in 1947. Daarna werd ze als missionaris uitgezonden naar Curaçao, Oeganda, Kenia en Tanzania. Ze zette zich in als verpleegkundige en hielp ziekenhuizen opzetten. Na terugkeer in Nederland heeft Zr. Martia zich onder andere ingezet voor de Stichting Religieuzen tegen vrouwenhandel, voor Amnesty International en voor Caritas Oradea in Roemenië.

Zuster van de Burgt voelt zich vereerd met de prijs. "Ik wil de organisatie erg bedanken hiervoor. Ik vond het al een beetje verdacht om vanmiddag mijn zus uit Limburg tegen het lijf te lopen. Die zei dat ze in Breda was voor een rondvaart. Maar ik had nooit verwacht dat ik deze prijs zou winnen, en weet ook niet waar ik het aan heb verdiend", vertelt een bescheiden Van de Burgt. Na de uitreiking kreeg ze met haar reactie: "Ik zou bijna zeggen wie heeft me dit gelapt?", de lachers op haar hand.

*Bewerkt artikel Berry van der Heijden
BN De Stem, 23 september 2010*

Gruwelijk gedwongen

Een confronterende film over mensenhandel

In de documentaire 'Gruwelijk Gedwongen' vertellen vier slachtoffers van mensenhandel hun indringende verhaal. Hoe raak je verstrikt in het web van een mensenhandelaar?

Hoe kon het dat deze mannen en vrouwen zich lieten uitbuiten? Hoe ver gingen zij over hun eigen grenzen? Waarom konden zij het niet stoppen? En hoe zijn ze er uiteindelijk toch uitgekomen?

Daarnaast zien we verschillende professionals in hun streven om mensenhandel aan te pakken: politie, maatschappelijk werk, rechters, hulpverleners, arbeidsinspectie en gemeentecontroleurs.

De film 'Gruwelijk Gedwongen' brengt mensenhandel onherroepelijk dichterbij en geeft inzicht in de complexe materie en de problemen waar

professionals in de praktijk mee te maken krijgen. Het maakt voelbaar wat de kenmerken, oorzaken en gevolgen zijn.

'Gruwelijk Gedwongen' reikt af met de vooroordelen die we allemaal hebben over mensenhandel.

Een indringende documentaire over verschillende vormen van uitbuiting van mensen. Deze documentaire van 35 minuten werd gemaakt in opdracht van: politie en de ministeries van justitie, sociale zaken en binnenlandse zaken.

*Voor meer informatie:
www.boschfilm.nl/ffgg.html*

Een bruid met seks

Toen ik een jaar of acht was ging een meisje uit onze straat trouwen. Een filmsterachtig type met lippenstift, hoge hakken, leuke kleren en een knappe jongen. Wij buurkinderen fantaseerden ons een sprookjesbruid met ritselende witte zijde, kanten sluier en lange sleep. Maar nee, zeiden onze moeders, zo zou het niet zijn, Marian ging in iets donkers, een gedekte kleur. Waarom niet in het wit, waarom? Ach, Marian en haar mooie jongen waren een beetje stout geweest, stevig vrijen al vóór hun huwelijk, dat mocht niet en dan trouwde je ook niet in uitbundig wit. We waren verbijsterd. Geen witte jurk, en dan zou ook nog iedereen weten waarom dat was, hoe vreselijk.

Dagenlang bleef het gespreksonderwerp. Wat er gebeurd was? Ze hadden 'het' gedaan – vaag begrip, maar ik kon het uitleggen. Kort tevoren had een vooruitstrevende tante mij uitvoerig ingelicht. Met als voorbeeld honden en eendjes: "Wat je die wel ziet doen, iets gekks waar jullie om lachen, dat doen mensen ook, maar dan anders en lief". Dit werd verduidelijkt door foto's en tekeningen uit een boekje: zo gaat dat, snap je? Ja, zo'n beetje, maar dan de onvermijdelijke vraag of papa en mama ... Inderdaad, zei tante, en daardoor bestond ik nu. Een aardschok is er

niets bij. Maar een kind heeft veerkracht en na een paar dagen waren die twee mensen, die 'het' met elkaar deden weer gewoon je vader en moeder, die van elkaar hielden. En dan gaat dat zo – oké.

Een idyllisch verhaaltje van toen. Nu is de samenleving doordrenkt van seks, altijd en overal, in woord en beeld en geluid. Televisie zowel als computerscherm laten bij één tikje de honden en de eendjes ver achter zich. Open en bloot, in onverbloemde woorden, platte taal, vunzige grappen en dubieuze toespelingen, tot in de meest serieuze praatprogramma's. De eerste seksadvertenties in de krant riepen protest op. Nu brengt het gezellige damesblad van je moeder een themanummer over vreemdgaan door vrouwen vol schaamteloze reacties. Het kan erger. Een klasgenootje vermoord na misbruikt te zijn; een moeder voor de ogen van haar kinderen verkracht door mannen op rij; de juf doodgeschoten door broer of vader vanwege seks-gerelateerde eerwraak.

Hoe veerkrachtig moet je zijn? Gelukkig is er tegenwicht in menig kinderleven. Onderschat echter de beschadigingen niet, levenslange trauma's als oorzaak van veel leed en ellende in eigen en andermans bestaan. Nee, Marians keurige donkerblauwe mantelpakje werd geen trauma. Wij vonden het wél gewoon hartstikke vals en gemeen. Dat vind ik nog.

Colofon

Verhandelingen

is een uitgave van de Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel (SRTV) als bijdrage in de strijd voor een rechtvaardige, democratische samenleving.

ING bank 42 05 57 t.n.v. SRTV, Den Bosch
KvK 34156001

Redactie:

Ivonne van de Kar
Gijs Lieffering
Tonny Verhoeven
Frans Kwik
Lucy Tillemans
Wil van der Leeuw

Redactieadres:

SRTV
Sint Janssingel 92
5211 DA Den Bosch
telefoon: 073 - 615 44 44
e-mail: srtv@srtv.info
internet: www.srtv.info